

[Akceptuję](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

NIK: państwo źle wydaje pieniądze na naukę

Państwo źle wydaje pieniądze na naukę; większość środków przeznaczanych jest na niewielkie projekty badawcze, których naukowe efekty są zwykle mizerne i nie przynoszą gospodarce oczekiwanych korzyści - wynika z raportu NIK.

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę w 28 jednostkach, w tym w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW), Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, Narodowym Centrum Nauki i Polskiej Akademii Nauk oraz w 18 jednostkach naukowych i w 5 uczelniach. Celem kontroli była ocena prawidłowości wykorzystania środków publicznych przeznaczonych na naukę w latach 2009-2011.

Jak zwracają uwagę przedstawiciele NIK w opublikowanym w środę raporcie, w Polsce nie koncentruje się środków finansowych wokół dużych badań o istotnym znaczeniu dla społeczeństwa, gospodarki i rozwoju technologicznego kraju. Zdaniem NIK większość projektów naukowych finansowanych przez MNiSW to "niewielkie i niepowiązane ze sobą programy badawcze, habilitacyjne lub promotorskie". Nastawione są one głównie na rozwój i utrzymanie kadr. W raporcie wymieniono, że w 2009 r. tylko 12 proc., a w 2010 r. jedynie 6 proc. projektów finansowanych przez ministra miało charakter badań stosowanych lub ukierunkowanych na zastosowanie w praktyce.

„Informacja NIK o wynikach kontroli wykorzystania środków publicznych na naukę nie oddaje obecnego stanu jej finansowania i efektywności wydatkowanych środków” - skomentował PAP rzecznik Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Kamil Melcer. Raport bazuje bowiem w przeważającej mierze na danych sprzed reformy nauki, która weszła w życie 1 października 2010 r. Część zaleceń NIK - wyjaśnił rzecznik resortu - zawartych w wystąpieniu pokontrolnym, jest spójna z realizowaną przez kierownictwo MNiSW polityką projakościowego finansowania nauki.

Jak wytłumaczył Melcer, jednym z celów reformy nauki było zwiększenie finansowania projektów badawczych i rozwojowych w trybie konkursowym, który pozytywnie wpływa na jakość badań. Konkursy przeprowadzają niezależne agencje: Narodowe Centrum Nauki oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. „W 2007 r. na granty finansowane w trybie konkursowym przeznaczono 1,15 mld zł - w 2012 r. było to już 3,68 mld zł” - dodał.

Zdaniem dyrektora Narodowego Centrum Badań Jądrowych prof. Grzegorza Wrochny większość konkursów daje środki najwyżej na trzy lata, więc trudno mówić o planowaniu długofalowym. „Projekty o największym znaczeniu dla nauki, jak choćby zderzacz LHC w CERN czy laser na swobodnych elektronach XFEL w Hamburgu realizowane są w skali czasowej ponad dziesięć lat” - ocenił prof. Wrochna.

Eksperci NIK zauważyli, że Krajowy Program Badań Naukowych i Prac Rozwojowych, który miał strategicznie określić sposób przeznaczania środków na naukę, jest realizowany tylko w niewielkim zakresie. Z dziesięciu przewidzianych w nim programów uruchomione zostały tylko dwa. "Nie rozpoczęto np. programu dotyczącego konkurencyjności i innowacyjność polskiej gospodarki, zaawansowanych technologii materiałowych, ale także np. kształtowania polityki tożsamości i polityki pamięci" - czytamy w komunikacie NIK.

Melcer przypomniał jednak, że w 2011 roku rząd ustanowił nowy Krajowy Program Badań, który jest realizowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. „Określa on strategiczne dla państwa

kierunki badań naukowych i prac rozwojowych o charakterze długookresowym. W oparciu o ten program powstały m.in. strategiczne platformy badawcze w energetyce (gaz łupkowy), lotnictwie, medycynie, bezpieczeństwie, w które zaangażowane są zarówno publiczne instytucje naukowe, jak i podmioty z sektora prywatnego” - argumentował rzecznik MNiSW.

Z raportu NIK wynika, że w składzie 75 proc. zespołów oceniających (w tym jednoosobowych) m.in. wnioski o dofinansowanie projektów badawczych, znalazły się osoby, które były jednocześnie pracownikami ocenianych przez siebie jednostek, a to - zdaniem NIK - mogło rodzić konflikt interesów.

Poza tym, w 2009 r. siedem skontrolowanych przez NIK instytucji podało dane, które stawiały je w lepszym świetle, niż wynikałoby to z rzeczywistej sytuacji. "W konsekwencji takiego systemu oceniania dwie trzecie polskich jednostek naukowych i uczelni od lat uzyskuje najwyższe kategorie" - napisano w komunikacie Izby. Dlatego też według NIK resort nauki nie ma wiedzy o "prawdziwej pozycji i sile naukowej jednostek, których projekty finansuje". "System oceny nie odzwierciedla ich rzeczywistych działań naukowych ani pozycji wśród odpowiedników na świecie" - oceniono w raporcie.

Rzecznik MNiSW wyjaśnił, że ministerstwo opracowało nowe zasady ewaluacji działalności jednostek naukowych i zespołów badawczych. "Kompleksowa ocena, uwzględniająca m.in. pozycję jednostek w nauce światowej czy też powiązanie wyników badań z gospodarką, zostanie przeprowadzona w 2013 r. w oparciu o przepisy ustawy z 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki oraz rozporządzenia ministra nauki i szkolnictwa wyższego z 13 lipca 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym” - poinformował rzecznik MNiSW.

NIK przypomniał, że w 2009 r. nasz kraj zajmował 32. miejsce w Europie pod względem liczby publikacji naukowych przypadających na milion mieszkańców. W tym samym roku Polska zgłaszała do Europejskiego Urzędu Patentowego średnio 6,8 wynalazków na milion mieszkańców (Republika Czeska - niemal 23, a będące w czołówce Niemcy - prawie 295).

NIK zbadała pod tym kątem 17 jednostek naukowych i cztery uczelnie. Okazało się, że pracownik prowadzący badania naukowe miał tam średnio rocznie tylko 0,5 publikacji w międzynarodowych, prestiżowych czasopismach naukowych (pozytywnie wyróżnia się dawny Instytut Problemów Jądrowych w Świerku - od września 2011 r. wszedł w skład Narodowego Centrum Badań Jądrowych - ze wskaźnikiem 1,8). Zdarzyły się też jednak ośrodki, których pracownicy naukowcy w ciągu pięciu lat nie opublikowali nic. Z kolei publikacje pracowników trzech instytutów naukowych w ogóle nie były cytowane przez innych naukowców.

Jak oceniono w raporcie, podstawowym problemem polskich jednostek naukowych jest kłopot z praktycznym zastosowaniem badań. Uwagę NIK zwraca niewielka liczba patentów zgłaszanych przez naukowców w latach 2009-2011. Trzy skontrolowane ośrodki nie zgłosiły do urzędu patentowego ani jednego wynalazku, a na 13 jednostek, które uzyskały patenty, aż 7 nie wdrożyło żadnego z nich. Na tym tle pozytywnie wyróżnia się Akademia Górniczo-Hutnicza (zgłosiła w tym okresie 320 wynalazków) oraz Główny Instytut Górnictwa (41 wynalazków). "Jednak większość jednostek naukowo-badawczych zbyt często sprowadzana jest do roli podmiotów udzielających certyfikatów lub homologacji rozwiązaniom zagranicznym" - zwraca uwagę NIK.

NIK docenił inicjatywę minister nauki i szkolnictwa wyższego, która uruchomiła 12 programów promujących rozwój młodych kadr naukowych i wspierających wdrażanie badań naukowych w gospodarce. Efekty tych działań - jak zaznaczono - Izba będzie mogła jednak ocenić dopiero w przyszłości.

źródło: <http://www.naukawpolsce.pap.pl>
<http://laboratoria.net/aktualnosci/15640.html>

23-12-2024

[Zdrowych i Pogodnych Świąt Bożego Narodzenia](#)

Najserdeczniejsze życzenia zdrowych, radosnych i pogodnych Świąt Bożego Narodzenia.

23-12-2024

[Zapraszamy na wyjątkową edycję Targów PCI Days 2025!](#)

Odbędą się one w dniach 11-13 czerwca w Expo XXI w Warszawie.

23-12-2024

[Zawał już dawno przestał być chorobą mężczyzn](#)

Kobiety często nie czują typowych bólów co skutkuje gorszymi wynikami.

23-12-2024

[Świąteczna apteczka](#)

Szczypta umiaru i coś na zgagę

23-12-2024

[Radioaktywny pluton się nie ukryje](#)

Naukowcy znajdują go nawet na lodowcach

23-12-2024

Złoty Medal Chemii przyznany po raz 14

Wyłoniono autorów najlepszych prac licencjackich i inżynierskich.

23-12-2024

Polacy są umiarkowanie prospołeczni

Polacy chcą wspierać materialnie.

23-12-2024

Związek między traumą z dzieciństwa a zespołem jelita drażliwego

Pokazały badania polskich naukowców.

Informacje dnia: [Zdrowych i Pogodnych Świąt Bożego Narodzenia Zapraszamy na wyjątkową edycję Targów PCI Days 2025! Zawał już dawno przestał być chorobą mężczyzn Świąteczna apteczka Radioaktywny pluton się nie ukryje Złoty Medal Chemii przyznany po raz 14 Zdrowych i Pogodnych Świąt Bożego Narodzenia Zapraszamy na wyjątkową edycję Targów PCI Days 2025! Zawał już dawno przestał być chorobą mężczyzn Świąteczna apteczka Radioaktywny pluton się nie ukryje Złoty Medal Chemii przyznany po raz 14 Zdrowych i Pogodnych Świąt Bożego Narodzenia Zapraszamy na wyjątkową edycję Targów PCI Days 2025! Zawał już dawno przestał być chorobą mężczyzn Świąteczna apteczka Radioaktywny pluton się nie ukryje Złoty Medal Chemii przyznany po raz 14](#)

Partnerzy